

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN PROMET

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradniška stov. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Številka p. naročnina za ozemlje SRH: letna K 120, za pol leta K 65, za četrt leta K 35, mesečna K 20, za tisoč

Licejska knjižnica
Ljubljana.

Številka telefona 532.
In teži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 19. aprila 1921.

ŠTRV. 33.

Kongres zatiranih narodov.

Generalni konzul čehoslovaške republike v Ljubljani je 13. aprila priredil lepo uspelo svečanost v spomin na kongres, ki se je pred tremi leti ob tem času vršil v Pragi in na katerem so zaslužni avstro-ogrski narodi Čehoslovaki, Poljaki, Jugosloveni, Rumuni in Italijani na ves glas zahtevali svojo nacionalno svobodo. Navedeni kongres se je vršil v kritičnem zadnjem vojnem letu in je našel mnogo odmeva v antantnih državah. Na čajnem večeru nam je takratna žalostna doba zopet živo vstala v spominu ter smo se hvaležno spominjali vseh onih, ki so pripomogli do uresničenja naših narodnih ciljev. Spomladi leta 1918 je avstro-ogrski zunanji minister grof Czernin pred dunajskimi mestnimi očeti v političnem govoru povedal, da so avstrijski Slovani krivi, ako se svetovna vojska brezkončno podaljšuje. Govoril je s svojega stališča resnico, ker se je takrat vsled požrtvovalnosti in poguma nekaterih prosvetljenih duhov med nami v armadi začel proces razkrajanja ter slovanski vojniki niso bili več slepo orodje za nemške in madžarske namene. Grof Czernin je govoril o državljanski nezanesljivosti avstrijskih Slovanov in mi smo mu mogli samo pritrditi, ker smo videli svojo rešitev v zmagi antante. Žalibog pri nas ni vladala takrat zadostna enodušnost; maloštevilni interniranci, med njimi sedanji jugoslovanski poslanik v Pragi, in dezertarji so nam kazali pot narodnega osvobojenja. Ti naši buditelji so nam bili moralna opora, da nismo povešali glave zaradi svoje nacionalne prihodnosti. Kajti v slovenskih pokrajinah je le počasi zorela jugoslovenska narodna misel, ker smo do vratu tičali v mnogoterih predsodkih. Tembolj pa nam je bil v spodbudo čehoslovaški narod, ki si je v lepi solidarnosti, brez ozira na avstrijske vislice in ječe gradil državno svobo-

do s pomočjo svojih legij in svoje inozemske propagande. Temu blestemu vzgledu narodne samozavesti smo mi le od daleč sledili, ko smo s svojimi dobrovoljci ustvarili prvi temelj naše sedanje jugoslovenske vojske in smo po svojih slabotnih močeh skušali zainteresirati inozemstvo za naše narodne cilje. Antanta nas je motrila skrajno nezaupno in skeptično, ker se je na frontah slovenki in hrvaški vojak boril, kot da je ohranitev in okrepitev monarhije njegov ideal. Vse te upravičene predsodke so skušali naši emigranti odstraniti. V tej žalostni dobi, ko je bilo treba antantnim državam povedati, da slovenske dobrovoljske čete in slovenski emigranti delujejo v soglasju in s pooblastilom svojih bratov v monarhiji, so sklicali čehoslovaški politiki, zavedajoč se resnosti trenutka, kongres zatiranih narodov monarhije v Prago. Od vseh strani so prihitali na ta klic zastopniki zaslužjenih avstrijskih Slovanov in Romanov ter so na svečani manifestaciji na ves glas povedali, da hočejo na razvalinah monarhije in v soglasju z antantnimi vojnimi cilji živeti svobodno življenje. Govorili so tako, da jih je čulo tudi inozemstvo in s tem je bil njihov namen dosežen.

Na kongresu so si Čeho-Slovaki in Jugosloveni svečano obljubili, da ne bodo odnehali, predno ne izvršijo skupnega narodnega osvobojenja. Zaveza, da stojijo jugoslovenskemu revolucionarnemu pokretu Čeho-Slovaki ob strani, nam je bila odslej močna opora ter smo mirnejše čakali na zlom monarhije. Majska deklaracija je bila potem boječ izraz naše narodne volje in spricho naše nacionalno-politične zaostalosti ni dosegala krepke izjave čehoslovaških poslancev v dunajskem parlamentu. Ko so se po zaslugi antantnih armad uresničili naši narodni cilji in se je rodila Jugoslavija, je staro politično prijateljstvo s Čeho-Slovaki ostalo živo in je baš v najnovejšem času dobilo viden izraz v čehoslovaški-jugoslovenski ligi v Pragi, ki ima namen

oba naroda kulturno in politično zblížati. Na drugi strani pa smo videli uspeh male antante ob priliki povratka Karla Habsburškega na Madžarsko. Vsled spretnosti čehoslovaške diplomacije in vojaške pripravljenosti Jugoslavije je bila takrat odvrnjena velika evropska nevarnost. To skupno izvršeno zaslužno delo je zbudilo pozornost tudi v zapadnem svetu ter je neki nevtralni publicist zapisal besedo, da je Jugoslavijo kljub njeni državni mladosti in kljub temu, da nima niti še ustave, smatrati že za močan faktor, ki se bo vedno bolj uveljavljal. Mi smo z zadoščanjem čitali te besede, istočasno pa smo uvideli vso resnobo državnega življenja, ki nam jo obilica dnevnih dogodkov in domačih preprirov večkrat zabriše. Videli smo, kako nas inozemstvo kritično motri in kakšna politična slabost se zreali iz dejstva, da še nimamo ustave. Čimpreje si ustvarimo ustavne temeljne zakone, tem preje bomo uspešno mogli pristopiti k izvršitvi velikih državnih nalog, tem ugodnejše bodo za nas izgledale trgovinske pogodbe in drugi mednarodni dogovori.

Pri spominu na kongres zatiranih narodov v Pragi nas navdaja živa želja, naj bi se politično in kulturno prijateljstvo med čehoslovaško republiko in Jugoslavijo še bolj poglobilo ter naj bi ostalo trajno. Zaveza skupnega trpljenja in osvobojenja je zadostna garancija za to. Da je na obeh straneh resna volja, negovati čehoslovaško-jugoslovensko solidarnost, je najlepše pokazala sijajna spominska proslava, ki jo je priredil čehoslovaški generalni konzul v Ljubljani.

Trgovski shod v Mariboru.

Ob znatni udeležbi iz vseh delov, tudi najbolj oddaljenih Slovenije, se je vršil v nedeljo, dne 17. aprila trgovski shod v Mariboru. Shod je otvoril načelnik Zveze gremijev Ivan

Jelačin, ki je v svojem pozdravnem govoru poudarjal važnost trgovske stanovske organizacije za skupno delo, za varovanje trgovskih interesov v vprašanih gospodarske politike in javne uprave. Nato je imenoma pozdravil navzoče goste, posebno zastopnike trgovstva iz Hrvaške ter šefa oddelka ministristva trgovine za Slovenijo dr. R. Marna, zastopnike obrtnih društev in zastopnike časopisja. Nato se je volilo predsedstvo shoda, v katero so bili izvoljeni gd. V. Weixl, gd. R. Stermecki, gd. Iv. Knez, gd. dr. Fran Windischer, prof. dr. V. Beloševič, predsednik trgovačkog udruženja v Karlovcu gd. I. Kovačič in za Zvezo industrijcev gd. Počučnik iz Ruš.

Tajnik trgovske zbornice dr. Fr. Windischer se je v imenu zbornice zahvalil za pozdrav in nato v daljšem govoru tudi v imenu trgovskega društva »Merkurja« razmotrival važnost vsakoletnih trgovskih shodov. Poudarjal je nato potrebo vzajemnega dela med trgovskim stanovskimi organizacijami in trgovsko zbornico in izrazil željo, da bi se čimpreje uredila osrednja zveza vseh pokrajinskih stanovskih organizacij za celo kraljevino, da se čimpreje medsebojno prilagodimo razmeram ter v složenem delu pomagamo do uresničenja začrtanega programa. V imenu hrvaškega trgovstva je pozdravil shod predsednik I. Kovačič iz Karlovca in po kratkem nagovoru predlagal z viharim odobravanjem sprejeto resolucijo, da se predsedstvo konstituantne nujno naproša, da se v ustavi določi ime naše kraljevine »Jugoslavija«, ker to ime najbolje odgovarja misli našega narodnega jedinstva.

Po referatu I. Mohoriča o stališču trgovstva z ozirom na revizijo carinskega zakona in tarife ter bodočih trgovskih pogodb, katerega objavljam posebej, je tajnik Saveza trgovca za Hrvaško in Slavonijo prof. dr. V. Beloševič v daljšem govoru izjavil solidarnost hrvaških trgovskih krogov z našimi predlogi, poudarjal potrebo poglobitve delovanja stanovskih or-

Ivan Burger, usnjarski strokovnjak v ministrstvu za trgovino in industrije:

Naša usnjarska industrija.

(Nadaljevanje.)

Opisati hočem te-le tvrdke:

Ime	Kapital	Osebe	Pred vojno						Med vojno					
			potrebovala lesa			proizvajala Tanina			potrebovala lesa			proizvajala Tanina		
			qu	ak	K	qu	ak	K	qu	ak	K	qu	ak	K
S. H. Guttmann, Zelišče	30,000,000	201				37,900	21	795,000				72,200	110	(1,870,000)
Neuschlosz, Gjurgenovac	10,000,000	300	300,000			50,000	20	1,000,000	400,000	12	(4,800,000)	60,000	70	(4,000,000)
Sindikata Zupanje	4,000,000	112	233,480	14	(326,872)	36,600	17	(622,200)	368,790	8	(2,950,320)	48,180	144	(6,923,520)
Cerych, Mitrovica	3,500,000	234	397,000	12	(476,400)	33,064	46	(1,408,526)	425,000	17	(7,437,589)	35,400	155	(5,487,000)
Skupaj:	(47,500,000)	(847)				(157,564)		(3,825,726)				(215,680)		(18,280,520)

Ista valuta imela negativno (?) vrednost. Za kako zelo neumne nas imajo ti tuji.

Navadno se upotrebljuje slabši hrastov les, na pr. korenine, grče in krivulje. Te tvrdke imajo obično tudi lastne šume, kakor n. pr. omenja za prvo g. Bizjak v »Lovecu« 1919. l., str. 159, druga ima filijale na Sedmograškem, Ukrajini in Čehoslovaški. Tretja, sindikat angleških in avstro-ogrskih državljanov od 1. 1912. dalje, kdaj že so se pripravljali Angleži na vojno,

ker niso hoteli, da bi jim Avstrija sekvestrirala njihovo, do tedaj izključno angleško lastnino, edina izkazuje progresivno; vendar pa je iz navedenih vzrokov obustavila obratovanje. Zadržna je last bratov Čerych iz Češke, ki ima kakor druga tudi lastne ladje. — Ista je potrebovala pred vojno 480.000 bukovih dog za taninske sode po K 110 za 0-00 in 800 qu železnih obročev. Lanskega leta je plačeval sindikat dva svoja ravnatelja po K 48.000.

od proizvoda, obrnil sem se bil na te dve firmi pismeno za pojasnenje. Na tri urgence mi je javila tvrdka Neuschloszova, ki je izkazala v zadnjem kvartalu l. 1920. na izvanredni glavni skupščini za 1917—1919. l. čez 10 milijonov dobička, »da je ta dohodek v madžarski valuti...«, kakor da bi

Ako računamo, vidimo, da je potrebovala druga tovarna pred vojno za 1 kg tanina 6 kg lesa, med vojno pa 7 kg lesa; tretja pred vojno 7 kg, med vojno pa 9 kg, četrta pred vojno 12 kg, med vojno 14 kg lesa. To si razlagam tako, kakor sem že omenil o gradih koncentracije in pa zato, ker so bile prisiljene tovarne med vojno hitrejši delati. Zato so manje in slabje ekstrahirale, stroji so se obrabili, druge pa je bilo težko nabaviti, ozir. instalirati.

Imele so strojev:
Zupanje: 12 parnih kotlov, 1158 kvadratnih metrov (6 Boullier, 6 s cevni), 22 stabilnih parnih kotlov od PS 439, 1 dynamo za pogon PS 21, 2 dynamo za svetlo PS 25, 1 elektromotor PS 15, 3 rezervare za vodo, 7 sesalk za vodo, 3 sesalke za zrak, 3 drugih sesalk, 11 aparatov za segrevanje vode, 5 varlop-nožev, 4 injektorje, 8 transporterjev, 3 elevatorje, 24 kadi za vkuhanje (zapre ekstrakcije), 3 aparate za vkuhanje (vacuum) 7 aparatov za shlapavanje, 2 kadi za pranje krvi, 2 stiskalnici za filtriranje, 12 kadi za dekolorirani sok, 2 kadi za na pol koncent. sok, 6 kadi za sok, 103 kadi za gožov ekstrakt.

Mitrovica: 9 parnih kotlov 1000 kvadratnih metrov, (12 Faibairn, Cornwall, 4 valjaste, spojene s stabilnimi), 11 stab. par. kotl. od PS 328, 2 dynamo za svečavo a Amp. 80, 1 dynamo za svetlo a Amp. 60, 7 rezervarjev za vodo, 15 sesalk, 4 varlop-nože, 6 transporterjev, 3 elevatorje, 1 quintuplevacuum, 2 apar. za shlapavanje, 12 stiskalnic, 14 difuznih kadi, 15 rezervarjev za sok.

(Dalje prihodnjic.)

organizacij in ožjega zblizanja ter potrebo izjednačenja trgovske in obrtne zakonodaje ter jednake porazdelitve davčnih bremen.

Nato je sledilo zanimivo poročilo ravnatelja mariborske podružnice trg. d. d. »Balkan« o neurejenosti prometa. Kot praktik v speditiji in strokovnjak v železniškem obratu orisal je ravnatelj I. Kejžar glavne vzroke sedanje prometne kalamitete in stavil v resoluciji več predlogov glede nujne pomoči za specijelno štajerske potrebe. Uvodoma je omenjal, da smo vsled novih državnih mej izgubili najvažnejša prometna križišča Beljak, Celovec, Špilje, Št. Peter, Gorico in Trst. Razkosano omrežje, ki nam je ostalo, ne tvori enotnega sistema, tako da nimamo zveze z Mursko Soboto v Prekmurju, da je oviran tranzit med Špiljem in Radgono, da je zaprt promet preko Dravograda na Celovec in Pragerskega na Madžarsko. Nato je orisal nezadostnost kolodvorskih naprav na obmejnih kolodvorih, specijelno v Mariboru, kritiziral vodstvo delavnice južne železnice v Mariboru, ki je edina železniška delavnica v Sloveniji, ki pa ne more zadoščati in izvršiti potrebnih reparatur, ker različni prevratni elementi med njenim delavstvom naravnost sabotirajo delo in imajo največje zadoščenje, ako morejo državi napraviti kje kako škodo. Nato je opisoval škodo, ki jo trpi naša država vsled tega, ker najvažnejša zveza Beograd—Zidanimost ni prvovrstna proga, ker vsled ozkotirnosti bosanskih prog ne moremo izkoristiti bosanskih zakladov premoga, ker se mora vse prekladati na postaji Brod na Savi, ki je stalno prenapolnjena. Omenil je škodo, ki jih trpi naša trgovina vsled carinske administracije, ki zadržuje na Teznu od 800 do 1000 wagonov konstantno, nekatere pa cele mesece, da ne pridejo v promet in tako leži ogromni kapital, ki ga predstavljajo železniški vozniki, mrtev in naše železnice so kljub rekordno visokim tarifam vedno bolj in bolj pasivne. Omenjal je tudi našo pasivnost v vprašanju razdelitve voznega parka bivše monarhije in posledice tega, da nismo takoj pristopili k mednarodni železniški konvenciji. Italijani so nam odprte wagone, ki igrajo vlogo pri izvozu lesa zadrževali vse v zasedenem ozemlju in jih niso vračali, vsled česar je nastalo občutno pomanjkanje voz za izvoz lesa. Poudarjal je v nadaljnjem govoru, da je Dalmacija za sedaj za nas prometno nedosegljiva, ker liška železnica še ni dograjena, da Slovenija nima direktne zveze z najbližjim lastnim pristaniščem, da se ne gradi neznatna zveza Rogatec—Krapina in Krapina v Golubovec, ki bi znatno razbremenila promet Štajerske z Zagrebom. Načelnik gremija trgovcev v Mariboru gd. Vilko Weixl je poročal o pomembnosti mesta Maribora kot najsevernejšega trgovskega in prometnega križišča naše države. Maribor je vsled svoje bližine ob carinski meji proti Avstriji ter vsled zapore prometa z Madžarsko postal centrum izvozne in uvozne trgovine, ne samo za Slovenijo, marveč za celo Jugoslavijo in tudi inozemske tranzitne trgovine za Trst in za Balkan. Najbolji dokaz tega dejstva so dohodki carinskega urada v Mariboru, ki so največji v celi kraljevini in presegaajo dnevno dva milijona kron kljub temu se od strani finančnega ministrstva ne posveča carinskemu vprašanju Maribora dovolj pozneje, marveč se mirno trpi, da leži blago na škodo trgovine in konzumentov po cele mesece na carinarnicah, ker se ne da carinski upravi dovolj rutinirana osoba, da bi sproti zmagalo tovor, ki prihaja za uvoz in izvoz. Vsled tega nastaja potreba vednih omejitev prometa, od česar trgovina mnogo trpi. Nato je orisal glavne izvozne stroke mariborskega okrožja, namreč trgovino z vinom, s sadjem, svetovno znani izvoz jaje v Nemčijo, Švico, Francijo in Anglijo, dalje izvoz mesa in mesnih izdelkov ter drugih poljedelskih produktov. Orisal je v nadaljnjih izvajanjih glavne smeri razvoja Maribora in predpogoje, ki so zato potrebni, predvsem povečanje kolodvora, zgradba javnih skladišč na Teznu, cestne železnice itd. Omenjal

je živahno obrtno gibanje v preteklem letu, ko se je izdalo nad 300 obrtnih listov, dalje škodo, ki jo ima mariborska trgovina vsled razširjenega tihotapstva ob novi državni meji, ki ni dovolj zavarovana in ki ima vsled visoke carine veliko konjunkturo. Konečno se je pri zaključku svojega poročila dotaknil tudi drugih za trgovstvo zelo perečih vprašanj, predvsem potrebe temeljite trgovske izobrazbe, ki bi imela biti predpisana za vse stroke, dalje delavnega časa v nadrobni trgovini in postopanja mariborskega verižniškega urada.

(Dalje prihodnjič.)

Občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug.

V soboto, dne 16. t. m. se je vršil v prostorih gremijalne šole v Mariboru II. redni občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo. Zbora se je udeležilo od 95 zvezinih delegatov 50 odposlancev gremijev in zadrug iz vseh krajev Slovenije. Udeležba je bila tudi iz oddaljenih krajev Gorenjske in Dolenjske kljub izredno slabemu vremenu znatna. Za ministrstvo trgovine in industrije se je udeležil občenega zbora sekcijski svetnik dr. Rudolf Marn, šef oddelka ministrstva v Ljubljani, za trgovsko in obrtniško zbornico predsednik Ivan Knez in dr. Iv. Windischer, podpredsednik trgovskega društva »Merkur«.

Zborovanje je otvoril Zvezin načelnik Ivan Jelačin ml., ki je pozdravil vse navzoče goste in delegate, se zahvalil mariborskim tovarišem za požrtvovalno delo, da so omogočili vršitev zbora in trgovskega shoda v Mariboru. Nato je v kratkih obrisih orisal vzroke ustanovitve Zveze in njenega delovanja v preteklem letu ter izrazil željo in nado, da bo Zveza ob vzajemni podpori vseh združenih članov svoje delovanje v korist trgovstva v bodočem letu izpopolnila in razširila.

Za trgovsko in obrtniško zbornico je pozdravil občni zbor tajnik dr. Fran Windischer, ki je v daljšem govoru orisal razvoj organizatoričnega gibanja slovenskega trgovstva in glavne namene in naloge trgovske stanovske organizacije. V imenu mariborskih trgovcev je pozdravil občni zbor gremijalni načelnik Vilko Weixl, ki je v svojem govoru poudarjal pomen Maribora kot prometnega in trgovskega središča.

Zapisnik ustanovnega občenega zbora se je nato sprejel brez čitanja in odobril. Za overovatelje zapisnika II. rednega občenega zbora je predsednik imenoval gd. Vilko Weixla in gd. Josipa Divjaka. Nato je tajnik Zveze Ivan Mohorič podal obširno poročilo o delovanju Zveze v poslovnem letu 1920, katero poročilo se tiskano razdeli med Zvezine člane. Zvezin blagajnik gd. Jurij Verovšek poroča o računskem zaključku Zveze za leta 1920-21, in o Zvezinem proračunu za leto 1921-22.

Denarni promet Zveze izkazuje 78.579.90 kron dohodkov in 47.653.60 kron izdatkov. Od dohodkov pripade na vpisnino 7238 kron, na članske letne prispevke 49.054.50 kron, na darilo ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani 20.000 kron, na podporo trgovske zadruge 2000 kron in na ostale dohodke 287.40 kron. Med izdatki znašajo stroški tajništva in pisarne 20.500 kron, paušal pisarniških stroškov 2761.60 kron, potni stroški delegatov 20.540 kron, inventar, oprema pisarne 3530 kron, nabava knjig, časopisov, najemnine 322 kron. Stanje imovine izkazuje sledeča aktiva: gotovina 519.40 kron, vloga pri Kmetijski posojilnici 28.400 K, pri čerkovnem uradu 2006.90 kron, vrednost inventarja 3752 kron, zaostanki gremijev in zadrug na vpisnini in članarini 38.997.50 kron, zaostanki na prispevkih 203.812.79 K, skupaj 277.488.59 kron, med pasivi pa tranzitorno postavko 976 kron. Po obračunu za leto 1920 je bilo vplačane vpisnine 7238 kron, zaostale 2788 kron, vplačanega članskega prispevka 49.054.50 kron in zaostalega

pa 36.209.50 kron ter zaostalih prispevkov interesentov 209.840 kron. Vpisnine in članskega prispevka niso še vplačali gremij Ptuj, Ribnica, Novomesto, Krško, Litija, zadruga Št. Andraž, Slov. Bistrica, Brežice, Laško, Ljutomer itd.

Proračun za leto 1921 znaša 165 tisoč kron in sicer je proračunan članski letni prispevek na 120.000 kron, zaostala članarina je vzeta v račun z 10.000 kronami, zaostali prispevki interesentov le s 36.000 kronami, interkalarni obresti z 1000 kron in darila in podpore 4000 kron. Izdatki so proračunani za tajništvo in pisarno na 40.000 kron, remuneracije strokovnim ekspertom 20.000 kron, potni stroški na 60.000 kron, pisarniški paušal 6000 kron, knjižnica 10.000 kron, najemnine 4000 K, nabava inventarja 20.000 kron in ostali izdatki 5000 kron. Na podlagi tega proračuna predlaga Zvezini načelnik, da se za tekoče leto določi članski prispevek za Zvezo na 5 dinarjev za neprotokolirane tvrdke in 10 dinarjev za protokolirane tvrdke. Predlog se enoglasno sprejme.

K predlogu načelstva za dopolnitev Zvezinih pravil § 2 in § 3 o namenu Zveze in o sredstvih Zveze za doseg te namenov predlaga delegat gd. Fran Sirc iz Kranja, da navzoči sprejmejo dopolnitev Zvezinih pravil, nenavzoči delegati pa se pismeno pozovejo, da se izjavijo glede dopolnitve pravil. Predlog se enoglasno sprejme. (Dalje prihodnjič.)

I. redni občni zbor konzorcija za izdajanje »Trgovskega lista« v Ljubljani.

Prvi redni občni zbor konzorcija za izdajanje »Trgovskega lista« se je vršil 15. t. m. ob drugi uri popoldne v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Zbralo se je precejšno število ljubljanskih in zunanjih članov konzorcija, veliko število, posebno zunanjih članov, pa je poslalo na občni zbor svoje zastopnike.

Predsednik konzorcija g. A. Sarabon je pozdravil navzoče zborovalce ter prosil g. upravnika za poročilo. G. Zebal, ki je zastopal zadržanega upravnika g. Goloba, nam je podal sledeče poročilo:

Slavni občni zbor! Danes se vrši I. redni občni zbor glasila trgovcev, industrijalcev in obrtnikov, ki naj poleg ureditve važnih točk da tudi poln obris njegove ustanovitve leta 1919. in jasno sliko njegovega delovanja do današnjega dne.

Ze pred vojno se je čutila potreba veze, katera naj bi krepko spajala vso našo trgovino, industrijo in obrt, in potreba časopisa, ki naj bi nas zblizal z bratskimi slovenskimi narodi ter pokazal svetu, da ima tudi slovenski narod pridelke in izdelke, ki so zmožni, da stopijo v konkurenco na svetovni trg.

Po prestani svetovni vojni je nastopil za trgovino, industrijo in obrt resen položaj. Razmere, ki so vladale pred vojno, so se temeljito izpremenile in stopili smo v nov vroč boj, ki se bil in se še sedaj bije, ne le za razvoj naših podjetij, ampak celo za njih obstoj.

Vsak posameznik med nami ima gotovo še pred očmi one težke dneve, v katerih smo popolnoma izgubili vsako zaslanbo in orijentacijo. Verižniki, kateri so rasli kot gobe po dežju iz plodovitih tal prevrata, so nam spodkopali ugled, katerega smo uživali pred vojno, konzumi so se ustanavljali eden za drugim z najmočnejšo podporo, podporo vlade, neprestano rastoča draginja je naperila proti nam sovraštvo konzumentov, dnevno časopisje pa, ki je hotelo ustreči željam drugih skupin človeštva, od katerih je pričakovalo več kot od nas, nam ni le tiho odtegnilo poslednjo zaslanbo, marveč je začelo udrihati po našem stanju z neopravičenimi napadi. Branitelja nismo imeli. Česar pa ni bilo, se je z gotovo energijo našlo.

Štirinajstega decembra leta 1919 smo se prvič sešli na tem mestu, da si skupaj ščit, ki bo uspešno odbi-

jal vse napade na nas in meč, ki nam bo zopet pridobil med široko javnostjo izgubljen, ali neomadeževan ugled. Tega dne je trgovstvo sprejelo predlog člana »Merkurja«, gospoda Zelenika, katerega je imenovan stavljal na pripravljalnem odboru za ustanovitev gremijev dne 27. novembra istega leta, da se zopet vzpostavi »Trgovski list«, ki je izhajal že nekaj časa v Trstu, kateremu naj se naloži poleg omenjene težke naloge še poučna stran, ki bo vodila naše trgovstvo in spomnila našo široko javnost na narodno in narodno-gospodarsko povzdigo, za katero je trgovstvo delovalo vedno nesebično.

Naloge, katere si je začrtal »Trgovski list« je tudi z največjo resnostjo in z najstrožjo točnostjo izpolnjeval. »Trgovski list« ni le neustrašno branil naše svete pravice, marveč vojeval nam je dokaj novih. Nepravilno bi bilo, če bi ugovarjali našemu listu uspehe pri znižanju izvozne in uvozne carine in uspehe pri preklicu večih, že izdanih odredb, kakor odredb glede carine, sprejemanja kronskega denarja itd., itd., katerih tukaj ne bomo podrobno navajali.

Koliko dobrega pa je napravil list v informativnem oziru! Posvetil nam je v najrazličnejše, še temne kotičke našega stanu, bil nam je kažipot v labirintu najrazličnejših naredb in odredb, ki so pobijale ena drugo in pripeljal nas je iz kaosa neorijentiranosti na pregledno planjavo našega plodonosnega delovanja.

Da bi bili stiki med »Trgovskim listom« in trgovskim stanom popolnejši, je bilo pri ustanovitvi sklenjeno, da se da časopis v roke posebnega konzorcija, ki ga bo financiral in izdajal.

Pri osnovanju je bil časopis nameravan, kakor znano, kot dnevnik. Kakor pa navadno povsod, tako je tudi pri »Trgovskem listu« švignil le prvi plamen navdušenja visoko, ko pa je prišlo do istinitega dela in do subskripcije, pa so se pokazala sredstva za dnevnik za enkrat premajhna. Tudi tehnični vzroki so v prvem hipu dovoljevali le izdajo čisto strokovnega tednika, kakršnega je izšlo z dne 7. avgusta 1920. leta, kateri dan nam je prinesel prvo številko, 22. — S 1. januarjem tega leta je začel list izhajati dvakrat tedensko, toda stremljenje k polnemu razvoju, k političnemu dnevniku in okolščina, da dvakratna izdaja nikakor ni dovoljevala, da bi se približevala tako ogromna množina aktualnih, dobrih in važnih člankov ter drugega gradiva, kakor ga nam je bilo na razpolago, je imelo za posledico, da je prva tretja tedenska številka izšla že s prvim aprilom tega leta.

S tem pa razvoj našega glasila še dolgo ni gotov! Program, katerega smo si zamislili, se neprestano razvija, časopis se z neumnostjo neprenehoma izpopolnjuje in ne bomo govorili o upanju, ampak o gotovosti, da postane naš list to, kar je bil njegov prvi namen in da bo vsakomur izmed nas popolnoma nadomestil potrebo dnevnika in nam odvezel nepotrebne izdatke za druge časopise.

List naj se ne smatra za nekaj luksusa, katerega izdaja trgovstvo, da pokaže drugim stanovom, da ima tudi svoj stanovski list, s čemur so nas drugi stanovi že zdavnaj prehiteli, marveč on je neobhodna potreba za vsacega, počeniši od veletrgovca in veleindustrija, pa do zadnjega branjevca in najmanjšega obrtnika.

Slavni občni zbor! Za razvoj lista so dani vsi predpogoji, časopis čaka le na nas! Mi pa mu ne bomo izkazali nobene dobrote, temveč bomo izpolnjevali le našo sveto dolžnost, če si ga bomo naročali, če ga bomo čitali, če bomo vsi kakor eden v njem oglašali in ga razširjali med našimi znanci in prijatelji. Naša sveta dolžnost je, da se poprimemo započete delo, kajti le v tem slučaju zamoremo pričakovati na prihodnjem občem zboru še večji uspeh in še lepši napredek »Trgovskega lista«, če stori vsak izmed nas svojo sveto dolžnost!

Za tem je poročal blagajnik g. Stupica o denarnem stanju vplačanih deležev in o bilanci »Trgovskega lista« za preteklo leto:

Trgovski List je imel l. 1920 103.433 K 30 v dohodkov in 84.397 K 37 v izdatkov, kar da 19.035 K 93 v premoženju.

V kmetijski posojilnici ljubljanske okolice se je nahajalo z 31. decembrom l. 1920 231.593 K 81 v, kar rezultira iz 417.894 K 79 v dohodkov in 186.300 K 98 v izdatkov.

G. I. Jelačin ml. je predlagal običnemu zboru preosnovanje konsorcija v delniško družbo, kar je utemeljil s tem, da bo bodočnost zahtevala nastop juridične osebe, da ne bi konsorcij nalezl na velike težave in ovire. Ker pa pravila za delniško družbo radi tehničnih zaprek še niso dogotovljena in se radi tega na zboru ne morejo prečitati, je prosil, da se konsorcij pooblasti, da izdela in uveljavi iste v svojem delokrogu.

Predlog g. Jelačina je bil enoglasno sprejet.

Volitev novih članov upravnega sveta in dveh preglednikov se na predlog g. Zelenika ni vršil. G. Zelenik je namreč prosil navzoče, da prepuste preosnovanje konsorcija v delniško družbo sedanjim članom upravnega sveta, ki so dovršili težko nalogo ustanovitve lista. Volitev se je enoglasno preložila do zakončanja preosnovanja konsorcija v delniško družbo.

G. predsednik A. Šarabon se je zahvalil za zaupanje zborovalcev in zaključil zbor.

Spoznavajmo svojo gospodarsko moč.

Trgovski stan predstavlja veliko gospodarsko silo, katere pa niti sam ne pozna, in je zato tudi ne zna izrabiti. To moč nam pokaže le gospodarska organizacija trgovskega stanu.

Naša svobodna trgovina nam nudi v tem oziru velikansko polje. Korist trg. stanu in domovine zahteva, da se trg. stan poda na to polje. Naša trgovina se mora osvoboditi tujih uvoznikov in posredovalcev.

Gospodarska organizacija mora vzeti v roke naš uvoz in izvoz. Take gospodarske organizacije že obstoje pri drugih narodih.

Na Francoskem, v Nemčiji in Avstriji obstoje trgovske nakupovalne zadruge, na Češkem pa zadruge in društva.

Voditelji takih organizacij razpolagajo z veliko prakso, poznajo nabavne virov, bančne razmere, poslovno konjunkturo in ker se pečajo le z nakupom, imajo priliko, da vestno zasledujejo tržni položaj in razvoj. Zato pa take organizacije navadno porabijo najbolj ugoden trenutek za nakup in vsled velikih nakupov uživajo posebne ugodnosti v cenah in pogojih.

V Nemčiji obstoji 174 takih združenj, ki tvorijo svoj *Verband deutscher kaufm. Genossenschaften*. Ta zveza je imela leta 1913 13 mil. mark blagov. prometa in izdaja lastno glasilo *Deutsche Handelsrundschau*.

V Avstriji obstoji *Großeinkaufsgenossenschaft der Kaufleute Wiens*. Nastala je že leta 1890. Promet zadruge je znašal l. 1910 en milijon kron, leta 1913 nad 3 mil in leta 1916 že nad 16 milijonov kron. Med vojno je imela ta organizacija aprovizacijo Dunaja v rokah.

V Avstriji se je leta 1910 združilo 23 nakupovalnih trg. združenj v *Zentralverband der Einkaufsgenossenschaften der oest. Kaufleute*. Na Češkem obstoji večje število nakupovalnih združenj in društev. Najstarejše je Obhodni društvo v Plznu, ki ima nad 2000 članov, lastno tovarno sladkorja v Rokicanih, lastno skladišče z dovlačilnico, lastno tovarno marmelade, kjer izdelajo pol vagona marmelade na dan, lastno zeljarno, v kateri izdelajo vsako jesen do 75 vagonov kislega zelja. Društvo je imelo že v mirnih časih investirano več milijonov v svojih podjetjih. Sedaj snujejo lasten mlin in tovarno testenin.

V Pragi obstoji Svaz českých obchodních družstev, kateri je imel leta 1915 nad 20 milijonov kron blag. prometa.

V Trstu so trgovci že v mirnih časih kupovali nekatere predmete skupno. Ta skupnost jim je toliko koristila, da so med vojno imeli v rokah prodajo aprovizacijskega blaga, zato v Trstu niso poznali vojnih prodajal, kakor na pr. v Ljubljani.

Ti podatki nam kažejo, kako razumevajo stanovsko vzajemnost drugje. Oni nam kažejo veliko moč gospodarske organizacije.

Težki življenjski pogoji sedanosti in bližnje bodočnosti nam bi naj krepili edinost trgov. stanu tudi pri nas, naj bi rodili njegovo gospodarsko organizacijo, katera je najboljši pripomoček samopomoči in obrambe trg. stanu. Le z gospodarsko organizacijo se bo naš trg. stan osvobodil inozemske posredovalne trgovine in pa raznih konzumnih naprav, katere hočejo potlačiti našo zasebno trgovino.

Poslovno poročilo Zveze gremijev za leto 1920.

(Nadaljevanje)

Važen dogodek preteklega leta je bila tudi valutna konferenca v Beogradu meseca avgusta, katere se je udeležil tajnik I. Mohorič. Ta konferenca, ki se je vršila pri veliki udeležbi in valutni trgovini. Finančni minister Kosta Stojanović je na podlagi ključkov teh posvetovanj meseca septembra ukinil devizno centralo, ki je bila največja ovira naše zunanje trgovine in oddal devizno trgovino pooblaščenim bankam, ki so ostale pod strogo kontrolo finančnega ministarstva.

Za naš izvoz je bila odločilnega pomena tudi revizija izvozne carinske tarife. Zadevna konferenca se je vršila koncem junija pri generalni direkciji carine v Beogradu. Proti veliki udeležbi s strani industrijalcev iz Slovenije, je bila udeležba slovenskega trgovstva na tej anketi zelo pičila. Zvezo je zastopal tajnik I. Mohorič. Uspeh konference je bilo znatno znižanje izvoznih carin v splošnem in za nekatere specijelne izvozne predmete iz Slovenije posebej.

Posebno pažnjo je posvečala Zveza akciji, da likvidirajo razne vojnogospodarske centrale, katere so se bile tudi po prevratu tako globoko ukoreninile v naše gospodarsko življenje in z različnimi vladnimi in uradnimi privilegiji in političnimi protekcijami eksploatirale na škodo poklicne trgovine dalje. Dasi so na merodajnih mestih bili že davno odredili njih likvidacijo, so poslovali ti zavodi in uradi nemočno naprej ali pa zavlačevali likvidacijo. Drugi pa so se v zadnjem momentu pretvorili v združna ali delniška podjetja s polpolitičnim ozadjem. Boj proti njim je bil jako težak, ker se je od strani osrednje vlade združništvo proti trgovstvu na nedopusten način s celo vrsto naredb favoriziralo. Vendar smo po enoletnem boju dosegli, da je vlada uvidela anahroničnost verižniškega urada in odredila njegovo likvidacijo.

Zveza je vložila proteste na davčni konferenci v Beogradu in poslala pismene vloge vsem merodajnim mestom proti prisilnemu organiziranju uradništva v nabavljalne zadruge, proti predpravicam nabavljalnih združenj in proti pobiranju 1 odstotka od fakturnega iznosa za podporo uradniških združenj. Naš trgovinski minister dr. V. Kukovec, je bil od zvezinega načelnikstva ob priliki svojega poseta dne 8. januarja 1921 v trgovski in obrtniški zbornici in na razpravah gospodarskega sveta začetkom februarja v Beogradu naprosil, da bi ščitil trgovske interese proti takim gospodarsko neutemeljenim in za državo gospodarstvo kvarnim vladnim ukrepom.

Nadaljno važno vprašanje je bilo vprašanje carinske administracije, katerega je imela zveza stalno v evidenci. Urgirala je izdajo slovenske prestave carinskega zakona in zakona o splošni carinski tarifi, ki je bil

z ozirom na zavajanje službenega carinjenja na naših carinarnicah nujno potreben. Prevod je izšel pretekli mesec. Udeležila se je po svojem tajaniku interministerijalne carinske komisije in podala na nji obširen pismeni referat o nedostatkih v carinski upravi in potrebnih ukrepih za odpravo carinske mizerije, predvsem v Mariboru in dalje v pošto-paketnem prometu. Podrobna poročila o poteku konferenc in o resolucijah so izšla v novembru v Trgovskem listu.

Zveza je z mnogimi vlogami prosila za izvršitev definitivne zamenjave 1-, 2- in 10 kronskih bankove av Avstro-ogrške banke za kronskodinarske novčance, ker je star, obrabljen in za promet že neuporaben kronski papirni denar posebno trgovcem delal velike neprilike. Datje je Zveza opetovano intervenirala, da se izvede likvidacija pri zamenjavi zadržanih 20 odstotkov denarja, ki leži neproduktivno v državnih blagajnah in posebno trgovcem, ki so morali še zadnje dni med zamenjavo sprejemati kronske novčance, manjka za obratovanje. Zveza je prosila, da se pospeši izplačilo vsot pod 1000 kronami in konverzijo v 1 odstotno državno posojilo, za vsote nad 1000 kronami, kakor je določeno v finančnem zakonu.

Dalje se je Zveza potegovala za zastopstvo v državnem gospodarskem svetu, da bi imela tu svojega zastopnika, specijelno trgovskih interesov proti ostalim skupinam gospodarstva. Njeni prošnji sicer ni bilo ugodeno, ker bi se bila morala spremeniti cela

Direktor Ljubomir St. Kosier (Karlovac):

Pogledi na jugoslovensko novčarstvo.

(Konec.)

U poslednjih par godina, naročito pako nakon ujedinjenja, poprimilo je jugoslovensko novčarstvo vrlo lijep razvoj. — Pa dok je još godine 1914. imao najveći novčani zavod na današnjem dinarskom području 10 milijuna din. dioničke glavnice (priv. Narodna Banka, Beograd), a na krunskom području, Prva hrv. štedionica 6 milijuna kruna, dotle imademo već danas u Zagrebu, šest velebanaka (sa dion. glavnicom iznad 60 milijuna kruna): Hrv. esk. banka, vlastita sredstva 176 milijuna; Hrv. trgovinska banka, vlast. sredstva 100 milijuna; Jugoslavenska banka, vlast. sredstva 197 milijuna; Narodna banka, vlas. sredstva 130 milijuna; Prva hrv. štedionica, vlas. sredstva 190 milijuna i Srpska banka, čija dion. glavnica i rezervni fondovi iznašaju 91 i pol milijuna kruna.

U državi Srba, Hrvata i Slovenaca stoji novčarstvo Hrvatske i Slavonije na prvom stepenu. — Iza njega dolazi Bosna, Srbija, Slovenija, Vojvodina i ostale pokrajine.

Strani kapital, bio je najjače zastupan u Bosni, zatim u Sloveniji i Vojvodini. — Po austro-madžarskom kapitalu osnovana je u Sarajevu Muslimanska centralna banka i Zemaljska banka za Bosnu i Hercegovinu, dok je mađarski kapital opet angažovan na Agrarnoj i komercijalnoj banci u Sarajevu, a austrijski kod Austro-bosanske banke. — U Sloveniji postojele su područne bečkih zavoda: Kredit-Anstalt für Handel u. Gewerbe i Allgemeine Verkehrsbank u Ljubljani, zatim podružnica Unionbanke u Trstu, dok je italijanski kapital u glavnome okupljen oko Banca di Credito popolare i Banca Commerciale Triestina, obje u Trstu. — Česi su zastupani po Živnostenskoj banci i Ustredni banka českých sporitelů. U Hrvatskoj i Slavoniji postojala je jedino u Zagrebu hrv. podružnica Wiener Bank-Vereina i u Osijeku podružnica Peštanske ugarske komercijalne banke, s prilikama u Srbiji, bilo je već ranije govora. — U Vojvodini, Bačkoj i Banatu rasprostrli su filijalnu mrežu brojni budimpeštanski zavodi.

Pretežni dio ovih stranih poduzeća i njihovih afilijacija nacionalizovan je kroz ovo tri godine našeg samostalnog života, dok je preostalih par ustanova zadovoljilo propisima čl. 91—98. srp. zakona o stranim akcio-

organizacijska naredba gospodarskega sveta, katera je itak samo prehodnega pomena, pač pa je minister dr. V. Kukovec vabil k zadnjemu zasedanju sveta tudi Zvezo, da pošlje svoje eksperte h konferencam. Zvezo je zastopal na njih tajnik I. Mohorič.

Za propagando važnosti trgovske in plovidbene pogodbe z Italijo med našim trgovstvom je napravila Zveza dva javna predavanja o glavnih vprašanjih, ki so v zvezi s pogodbo. Predavanja so bila slabo obiskana, kar je očividno dokaz nerazumevanja dalekosežne pomembnosti te pogodbe. Zveza se je udeleževala različnih carinskih in prometnih posvetovanj pri trgovski zbornici in pri ljubljanskem gremiju, ter pri raznih oddelkih deželne vlade. Dalje je napravila pismeno anketo o osemurnem delavniku v trgovinah, posebno na deželi, dalje o bolniškem zavarovanju trgovstva in posredovala v mezdih vprašanjih trgovskih nameštencev. Konečno je podajala strokovna mnenja glede dopustnega obsega, izvrševanja posameznih trgovskih obrtov in glede primernosti nekaterih prehodnih naredb o koncesijiranju raznih obrtov iz leta 1919 itd. Za odpravo prepovedi ločenja in prodaje alkoholnih pijač, izdane od poverjeništvu za notranje zadeve, je Zveza ponovno intervenirala pri generalnem ravnatelju posrednih davkov gospodu Protiću, pri delegaciji ministarstva financ, pri ministarstvu trgovine in pri predsedništvu deželne vlade, da je konečno dosegla ukinjenje. (Dalje prihodjač.)

narskim društvima od 10. dec. 1896. i time nakon odobrenja ministra trgovine, steklo pravo na poslovanje na našem teritoriju.

Prije rata vladala je medju našim novčarstvom velika decentralizacija, u koliko se tako može okrstiti ona masa raznih malih zavoda (god. 1913. bilo ih je u Hrvatskoj i Slavoniji prema statistici 200, a u samom Beogradu, prema pričanju oko 100, što su ponajviše bili razasuti po provinciji. — Kako je ovakovo stanje vrlo nezdravo po narodno-gospodarskopravne prilike u zemlji, jer su uprave pojedinih takovih institucija bile u rukama ljudi bez ikakove stručne sprema, a i mimo toga nisu ovakovi zavodi bili u stanju, da pružaju ulagaču onu potrebnu sigurnost, koju su mogli, da mu pruže dobro organizovane banke i štedionice, sa spremnom upravom i velikim garancionim sredstvima. — to se je u jednu ruku vodjen željom za sredjivanje ovih prilika, a u drugu opet ruku, nemogavši odoljeti zahtjevima sadašnjosti, jedan znatan dio naših zavoda (većim djelom provincijalnih) fuzionirao sa velikim bankama u glavnim gradovima. Ovo se naročito zapažemo u Bosni, gdje se manji srpski novčani zavodi fuzionirao sa Srpskom centralnom bankom za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu, dok se opet hrvatske štedionice okupiše oko Hrvatske centralne banke u Sarajevu. — U Osijeku je također tamošnja srpska centralna banka provela fuziju slavonskih srpskih ustanova, a slične transakcije provadjaju se i u Vojvodini.

U Hrvatskoj i Slavoniji, većina je provincijalnih zavoda pretvorena u podružnice zagrebačkih velebanaka, koje su time dobile jaku razgranjenost (Prva hrv. štedionica; Narodna banka; Jugoslavenska banka i dr.).

Glavno novčano središte države jest Zagreb, gdje imade danas oko trideset novč. zavoda, a 25. aprila 1919. konstituisan je ovdje također i Savez novčanih i osiguravajućih zavoda kraljevine SHS.

U cilju jedinstvenih ekonomskih operacija, koja je potreba postala nepobitnom, danom našeg nacionalnog ujedinjenja otvaraju svi veći zavodi (u Ljubljani, Zagrebu i Beogradu) svoje podružnice i ispostave diljem države, što će u velike koristiti daljnem razvoju naših privrednih prilika. — U znaku državnog jedinstva

izvršena je takodjer 1. februara 1920. transformacija bivše priv. Narodne banke kraljevine Srbije — koja je, kako poznato, na osnovu zakona od 6. januara 1883. bila novčaničnim zavodom Srbije — u Narodnu Banku kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Nakon našeg ujedinjenja ovi smo evo zamijetili, jak razvoj u našem narodnom gospodarstvu u opće, a napose na području novčarstva. Jedan od glavnih uzroka ovog progressa leži i u okolnosti, da je u prvo vrijeme našeg slobodnog života potisnut bio strani kapital u pozadinu, a na korist domaćih ustanova.

Kod te faktike, treba da ostanemo. Mi moramo vrlo oprezno da postupamo prilikom ustupanja mjesta stranom kapitalu u našim poduzećima, jer je više nego jasno, da strani kapital, dolazio on s koje god strane i pod kakovom bilo firmom, da je njegova glavna zadaća ekonomsko eksploataisanje našeg naroda i kolonizacija naše privrede. — A u obrani toga, treba da smo svi na mjestu!

Budućnost našeg novčarstva zavisi o budućnosti naroda Srba, Hrvata i Slovenaca, a sudbina obojega leži u našim vlastitim rukama. — Novčarstvo treba da bude temelj jugoslovenske privrede, a da to uzmogne biti, ono treba da je nacionalno jugoslovensko, zasnovano na osnovici jugoslovenskog kapitala i izgrađivano po jugoslovensk. bankovnom činovniku.

Jedino u tom pravcu radeći, mi možemo da postignemo jaku i zdravu ekonomsku budućnost.

Trgovski stik z deželami južne in južno-vzhodne Azije.

Ob priliki predavanja o Siamu, katero je priredilo slov. trgovsko društvo »Mercur« v Ljubljani januarja 1921, je inženjer Ferdo Lupša razvil program o prvi jugoslov. znanstveni in trgovski ekspediciji v kraje južne in vzhodne Azije (Indija, Siam, Java, Kina, Japan i. dr.), v svrhu, da bo navezala stik. O tem smo poročali v našem listu št. 7 z dne 26. jan. 1921 v članku »predavanje o Siamu«. Iz narodno-gospodarskega vidika je ta ideja vredna, da jo odobravamo in podpiramo skupno z vsemi potrebnimi sredstvi. Trgovske zveze z Azijo bodo ugodno vplivale na razvoj našega narodnega gospodarstva. Čehoslovaki, kot bolj korajžni in podjetni kakor mi, že imajo navezan stik z različnimi azijskimi narodi, oni imajo celo že lastne banke in lastna zastopstva tam zunaj. Vsega tega še mi nimamo! Vendar tudi mi ne smemo ostati v ozadju, sicer bomo dobili — kakor vedno do sedaj — le drobtinice, ki bodo padale iz bogate orientalske mize.

Inž. Lupša izdeluje sedaj podrobni načrt za uresničenje tega narodnega podjetja. Ta načrt se bo kmalu predložil vladi v odobrenje. Zato je potrebno, da se posamezne firme, denarni in drugi zavodi, posebno tudi znanstveni krogi in korporacije še bolje zanimajo za naš stik z Azijati, toda ne le samo za trgovinski stik, ampak sploh za narodno-gospodarska in znanstvena vprašanja, ter javijo svoje mnenje, eventualne nasvete in želje inž. Ferd. Lupša, Mala Nedelja pri Ljutomeru, ali Slov. trgovskemu društvu »Mercur« v Ljubljani. Čim več bo vsestranskega zanimanja, tem večji bo seveda končni uspeh.

Da se podjetje čim prej uresniči, treba bo seveda tudi nekake požrtvovalnosti dobro stoječih zainteresiranih krogov glede financiranja, ker stroškov takih podjetij ne more kriti posameznik, ampak večja skupina, oziroma država. Pred vsem se bo seveda moralo apelirati na vlado, da bo podpirala res dejansko to ekspedicijo, ki je klic narodnega gibanja v gospodarsko ekspanzivnem smislu. Ta ekspedicija bo nesla jugoslov. zastavo prvič na daljni vzhod kot častni znak naše svobode, kjer bodo naši možje pokazali kaj imamo in kaj znamo.

Na stik z azijskimi narodi opozarjamo ponovno sploh vse trvdke in podjetnike, ki se bavijo z eksportom in importom. V Aziji se rabi vse bla-

go, katerega izdeluje evropska industrija, mi pa rabimo skoro vse vrste surovin in pridelkov, ki dohajajo iz teh krajev potom mnogih prekupecev še le k nam bogsigavedi odkod.

Glede eksporta opozarjamo posebno trvdke, ki imajo kemične produkte, barve, dušik, razno olje, keramične izdelke, kovinske izdelke (kakor ključavničarstvo, poljedelske in druge stroje, žebljarske izdelke, razna domača in poljedelska ter oortna orodja itd.), usnje in čevlje (posebno čevlje za vojaštvo, sedla, taške, jermenje itd.), papir, emajlirane posode, izdelke iz cinka, strojne izvlečke, steklo, steklene posode in druge produkte naše industrije, potem razne konzerve, mineralne vode, vino, pivo, sadne soke, likere, žganje, suho sadje (posebno slive, jabolka, hruške, orhe, lešnike i. dr.), konzervirano mleko, sir, surovo maslo, fižol, fini tobak, cigarete, cigare itd.

Glede importa opozarjamo trvdke, ki rabijo bombaž, svilo, kapok in drugo vlakno, kolonijalne produkte, kakor riž, kavo, čaj, cimet, klinčke, poper, ginger, kardamom, moškat, drože za zdravila (namreč kina-skorjo ali kinin, kafro, nux vomica i. dr.), šelak (sticklac), sladkor, petrolej, benzol, rotang, bambus, slonovo kost, razne rogove, kože (tigrove, leopardove, bivolove, jelenove, armadilo, krokodilove i. dr.), gomboža, surovi gumi, kaučuk, umetni les za dragocena pohištva i. dr. (kakor Dalbergia, lat. Orlia ali Rosenholz, Pterocarpus Indicus, teak-les ali Tectona grandis, ebony les ali Ebenholz, sapan les i. dr.), cin, wolfram itd.

Ravno s posredovanjem nakupa in prodaje nas spravljajo inozemski veletrgovci vedno bolj v odvisnost. Z direktno in neodvisno trgovino z Azijati pa bomo zadobili protitežje. Mi ne bomo absolutno navezani prodajati naših pridelkov in izdelkov potom takih zvitih izkoriščevalcev. Velikanski dobički, katere so brali in še bero inozemski evropski in ameriški prekupeci, bodo ostali v rokah lastnih podjetnikov v korist našega naroda. Naši enkrat ojačeni interesi, naša pravilno uvedena direktna trgovina z deželami južne in vzhodne Azije bode končno uplivala ugodno na našo denarno strujo, bo postala v mnogem zaščita naše valute. Količnega pomena so stiki z Azijati n. pr. za Angleže, Francoze, Italijane, Nemce in druge, to zna vsak. Znano pa je tudi, da v trenutku, ko bo Anglija zgubila le blaženo Indijo, tedaj bo tudi konec blagostanja in veselje. Torej če so našli ti in drugi narodi, kakor majhni Danci in Holanci pri Azijatih glavni vir svojega blagostanja in svoje moči, zakaj bi ga ne našli tudi mi?

Nove naredbe.

Naredba o izplačilu blaga, ki se uvaža iz Nemčije v Jugoslavijo. Trgovska zbornica sporoča na vprašanja zainteresovanih, da prinašajo »Službene Novine« v št. 85 z dne 16. aprila 1921 naredbo finančnega ministra z dne 9. aprila, po kateri mora vsak uvoznik nemškega blaga pri uvozu položiti carinarnici 50 odstotkov od vrednosti blaga. Pobotnica, ki jo izda carinarnica, oprošča uvoznika proti nemškemu prodajalcu od vsakih eventualnih terjatev. Ta oddaja se nanaša na vsako v Nemčiji pridelano ali fabricirano blago, katero vsebuje več kot 50 odstotkov nemške snovi in nemškega dela. Vendar je finančni minister pooblaščen, da sme delati izjeme od tega pravila, v kolikor so v interesu trgovine. Naredba je stopila z dnem publikacije, to je 16. aprila, v veljavo. Zveza gremijev je z ozirom na to, da imajo mnogi interesi že davno, nekateri celo že celo leto v Nemčiji naročeno blago, pri katerem niso kalkulirali s 50 odstotno oddajo blaga, sprejela na mariborskem trgovskem shodu dne 17. aprila resolucijo, da se telegrafično zaprosi ministra trgovine in financ, da bi blago, ki je bilo naročeno pred objavo te naredbe oprostil od plačanja 50 odstotne oddaje, ker bi drugače interesi utrpeli značajne škode, posebno pri naročilu različnih strojev in orodja, kar je pa medtem ministrstvo že samo odredilo. Uvodoma omenjene »Službene Novine« prinašajo

ludi izvršilno naredbo za 50 odstotno oddajo za carinarnice, iz katere povzemamo sledeče glavne določbe: Oddaja se bo računala po vrednosti, ki je označena v fakturi, na katero se nakazuje denar za nakupljeno blago, oziroma notira dolg uvoznika za prodano blago. Da bi se blago, ki ne prihaja direktno iz Nemčije ne reekspediralo v drugih državah, preko ozemlja katerih prihaja v našo kraljevino, bo zahtevala carinarnica od vsakega uvoznika potrdilo o izvoru blaga. Razen tega bo zahtevala carinarnica, da uvoznik v deklaraciji izjavi, da jamči, da blago ni nemškega izvora in da se obvezuje, ako se dokaže nasprotno, naknadno vplačati 50 odstotkov od vrednosti blaga. Šele na podlagi takih dokumentov in izjave bo carinarnica odpemila blago. Posledice za neresnične navedbe nosijo uvozniki sami. Tudi je stvar uvoznika, da verodostojno dokaže v deklaraciji, da je pri blagu, ki ga uvaža iz Nemčije manj kot 50 odstotkov nemškega materiala in dela. Od 50 odstotne oddaje pri uvozu nemškega blaga so oproščene vse državne nabave, dalje vse blago, ki je pred uveljavljenjem te naredbe v Nemčiji kupljeno in plačano. Dalje se lahko napravi izjema: a) z ozirom na kakovost in vrsto blaga, b) z ozirom na uvoz blaga v zasebnem prometu s pravico na povratek. Transit nemškega blaga, bodisi direktno ali preko carinskih skladišč samoumevno ne plača nobene pristojbine. Izjemna oproščenja, naštetá pod točko a) daje finančni minister in se morajo tozadevne prošnje pošiljati preko pristojnih carinarnic.

Deseturni delavnik v mali obrti. — »Službene Novine« z dne 18. apr. 1921 prinašajo v št. 84 naredbo ministra za socijalno politiko z dne 8. aprila o izmeni in dopolnitvi naredbe o delavnem času z dne 12. septembra 1919 leta. S to naredbo se spreminja v § 4, II. del 3. točke in se ji dodaja nova točka 4, ki se glasi: V manjših obrtnih delavnicah se lahko podalša delavni čas na 10 ur dnevno oziroma 60 ur tedensko. Pod malim obrtom se razumevajo samostojna podjetja, v katerih se ne uporablja elementarna sila, kakor na pr. parua, vodna, električna itd., marveč se dela izključno na roko in v podjetju ni zaposlenih več kot 5 delavcev. Obrtna podjetja pa, ki so le sestavni del kakega večjega podjetja, se ne morejo posluževati te ugodnosti. Minister za socijalno politiko bo za izvršitev omenjene naredbe o spremembi delavnega časa izdal posebni pravilnik. Naredba stopi v veljavo in dobiva obvezno moč deset dni po objavi v »Službenih Novinah«, torej s 25. aprilom. Iz naredbe je torej razvidno, da velja deseturni delavnik sedaj tudi za vsa trgovska podjetja, s čemur je izpolnjena davna želja večine trgovcev, predvsem pa delavcev na deželi.

Izvoz in uvoz.

Izvoz živine in mesa prepovedan. 14. t. m. je prišla odredba centralne vlade iz Beograda, ki prepoveduje izvoz mesa in živine v Italijo. Na ljubljanskem kolodvoru je bil ustavljen večji transport mesa. Došla je tudi vest, da je finančno-gospodarski komite do nadaljnjega prepovedal sploh vsak izvoz mesa iz Jugoslavije.

Dovolitve za uvoz mineralnih olj so ukinjene. Dovolitve za uvoz mineralnih olj iz inozemstva so glasom razpisa ministrstva za prehrano in obnovu ukinjene. Odslej ima vsak, ki se izkaže, da ima protokolarano firmo ter da je plačal predpisani davek pravico, uvažati mineralna olja brez privolitve navedenega ministrstva, oziroma njegovih oddelkov.

Prost izvoz konj iz Slovenije na Grško. 13. t. m. je bil na seji ministrskega sveta dovoljen prost izvoz konj za Grško.

Odločba o izvozu izkuhanih vinskih tropin. Na prošnjo »Zemaljskega saveza industrijalcev« v Zagrebu in soglasno z mnenjem ministrstva za trgovino in industrijo, prejetim, z dopisom z dne 2. marca 1921., št. 821, na podstavi člena 4. uredbe o reguliranju prometa z valutami in devizami: Iz kraljevine Srbov, Hrvato in Slovencev se dovoljuje izvoz izkuhanih vinskih tropin v neomejenih količinah v inozemstvo brez zavarovanja valute.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Slovenska trgovska delniška družba. Minister za trgovino in industrijo je dovolil gg. Viktorju Medenu in dr. ustanoviti delniško družbo z imenom: »Slovenska trgovska delniška družba« s sedežem v Ljubljani. Družba se namerja baviti z vsemi posli, spadajočimi v področje trgovskih podjetij. Temeljna delniška glavica znaša 5 milijonov kron ter je razdeljena na 12.500 delnic po 400 K, ki se glase na prinosnika. Po sklepu občnega zbora se sme ta glavica zvišati na 15 milijonov kron.

Dražba sladkorja. Zagrebska trgovsko-obrtniška zbornica poroča, da proda državna tovarna sladkorja v Pelmonostoru takoj pet vagonov sladkorja. Domači trgovci se pozivljajo, da takoj vpošljejo svoje ponudbe.

Britansko-Jugoslovenska trgovska zbornica. V Londonu se bo osnovala Britansko-Jugoslovenska trgovska zbornica, ki bo pospeševala našo trgovino. Misel za to zbornico se je sprožila za časa bivanja našega ministra za trgovino in industrijo dr. Kukovca na konferenci londonske kolonije.

Industrija.

Produkcija premoga v Trbovljah. V zadnjem času se je produkcija premoga v Trbovljah znatno zvišala tako, da presega produkcijo mirnih časov. To je za naš promet velikega pomena.

Livarna železa v Črnomlju. V Črnomlju je začela obratovati livarna železa, ki preliva vsakovrstno železo, stare železne posode itd.

Izpremembe uredbe o zaščiti industrijske svojine. Naredba o izpremembah, dopolnitvah in popravkih naredbe o izvrševanju »Uredbe o zaščiti industrijske svojine« z dne 17. novembra 1920« razglasa Uradni list št. 38 z dne 14. aprila t. l. str. 203.

Denarstvo.

Madžarska meja je zaprta. Ker je pred kratkem madžarski minister za finance poskušal povzdigniti vrednost madžarske valute na škodo sosedov, kar se mu je deloma tudi posrečilo, ker se je krona dvignila v šestih dneh za 150 odstotkov, je odredila konferenca, ki se je iz tega vzroka sestala v Beogradu, da se madžarska meja zapre. Tako se v Madžarsko ne more ne uvažati ne izvažati nobenih predmetov, kar bo gotovo vplivalo na madžarsko finančno in gospodarsko stanje.

Promet novčanic Narodne banke. Promet novčanic naše državne Narodne Banke je znašal dne 31. marca t. l. 3.590.356.240 dinarjev, torej se je zvišal v času od 22. marca — do konca navedenega meseca za 25.515.945 dinarjev. Znižanje odstotkov v Švici. Švicarska Narodna Banka je znižala diskont od 5 na 4 in pol odstotkov.

Vtesnitev uvoza in sprejema drobnega denarja avstro-ogrške kronske vrednosti v Čehoslovaški. Odredba čehoslovaške vlade z dne 3. februar. 1921: § 1. Uvoz in razpošiljanje novcev avstro-ogrške kronske vrednosti po 1, 2, 10 in 20 vinarjev v območje čehoslovaške republike je prepovedano. V te kraje potujočim je dovoljeno imeti s seboj največ za 2 č. k. takih novcev na vsako potno legitimacijo. — § 2. Nihče ni dolžan od v § 1 navedenih novcev sprejeti od ene in iste osebe v enem dnevu več kakor za 2 č. k. — § 4. Novce po 20 vin. z letnico 1920 ni smatrati kot postavno plačilno sredstvo v čehoslovaški republiki.

Carina.

Carinska revizija v vlakih med poljo je bila, kakor znano ukinjena. Zadnji čas se je vršila revizija na naših obmejnih postajah v Rakeku in v Mariboru, kar pa se je skazalo, da za naš tujski promet ni priporočljivo, ker imajo vlaki velike zamude, potniki pa, ki imajo navadno mnogo prtljage, velike izdatke za prekladanje in prenašanje iste. Kakor se poroča iz Maribora, se bo carinska revizija vršila zopet v vlakih med potjo.

Visok azijski v Avstriji. Avstrijski zbornik zakonov objavlja naredbo avstrijskega ministrstva za finance z dne 7. aprila t. l., glasom katerega se mora plačati, v slučaju, da se plača carina za novčanicami, osemdesetkratna tarfina taksa. Ta naredba je stopila v veljavo 14. t. m.

Potrdila o carine prostem avozu. Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek za industrijo in obrt v Beogradu je izdalo dne 6. aprila 1921 pod št. 1254 edlok, glasom katerega je edinole ono pristojno za izdajanje potrdil, da se gotove vrste predmeti ne izdelujejo v naši državi ali pa v nezadostni količini. Le taka potrdila morajo vpoštovati carinarnice pri oproščanju carine. Interesenti se opozarjajo, da se v bodoče že v naprej obmejajo na ministrstvo trgovine in industrije, oddelek za industrijo in obrt v Beogradu z navedbo vseh predmetov, ki jih bodo v kratkem času importirali. Prošnjo je kolekovati z 2 dinarjema in priložiti za vsako zaproseno potrdilo kolek za 5 dinarjev. Vse predmetne prošnje se rešujejo kot nujne še isti dan, ko jih prejme ministrstvo, in izdaja potrdila veljajo za daljšo dobo.

Davki.

Vzpostavitev davčnih komisij. Na podlagi zahtev, katere so stavili trgovci in obrtniki 12. t. m. na protestnem shodu v Ljubljani glede krivične odmere davkov, je zahtevala Jugoslovanska demokratska stranka na merodajnih mestih, da se čimprej ukine naredba št. 36 z dne 29. januarja l. 1919. Stranki je bilo zagotovljeno, da se bo še pred novim finančnim zakonom izravnavalo krivice, ki so se zgodile pri odmeri davkov in sicer tako, da se bodo pritegnili k sodelovanju pri odmeri davkov zaupniki davkoplačevalcev, z drugo besedo, da se vzpostavijo davčne komisije, ki bodo pri odmeri davkov pravično postopale in napravile red v današnjem zagonetnem plačevanju davkov. To vest pozdravljamo z veseljem, ker smo prepričani, da je vzpostavitev davčnih komisij edino sredstvo, ki nas zamore rešiti nepravilnih bremen, katera danes resno ovirajo vsak razvoj trgovine in obrti.

Promet.

Prometne omejitve. Začasno veljajo sledeče prometne omejitve: 1. Južna železnica v Jugoslaviji: Ves brzovozni in tovorni promet je prost; izjeme: za Zagreb j. k. je dovoljeno le režijsko, vojaško blago, dalje v vozovnih nakladah brzovozno blago, premog, slavnin material, za tvrdko Aranjoš & Popović ter za dovlačilnice (glej objavo 6) namenjene pošiljke. Kosovno blago je prosto. Ponovna predaja robe v vozovnih nakladah brez pretovarjanja (rekepedicije) je ukinjena na vseh postajah južne železnice v območju ravnateljstva Ljubljana. S pošiljkami, katerih naslovnik po preteku stonine prostega roka ne iztovori tekom naslednjih 24 ur, postopa železnica po § 81 železniško-obratnega pravilnika. — 2. Državne železnice v Jugoslaviji: a) Direkcija Zagreb. Elksprezna roba se sprejema do 250 kg teže samo k osebnim in mešanim vlakom. Posamezni komadi ne smejo tehtati čez 75 kg. Zagreb drž. kol. sprejema samo enostavno carinsko robo v vozovnih nakladah. Rekepedicije v Brodu so prepovedane. Z Reko je ustavljen ves promet. Tobak in tobačni izdelki, dalje pošiljke za in od tvrdke »Danica« d. d. za kemične proizvode v Bos. Brodu ali Koprivnici so vedno prosti, tudi ako je promet sicer zaprt. Za Zagreb drž. kol. se sme vedno sprejemati carinska in necarinska roba ako je naslovljena na sledeče industr. tire: 1. Bothe i Ehrmann d. d., 2. Gradska plinara, 3. Hrv. industrija katrana d. d., 4. Hrv. slav. zemaljska skladišta d. d., 5. Kr. povl. zagrebački paro- i umjetni mlin, 6. Prva zagrebačka tvornica asfalta, 7. Vilim Reiner tvornica tekstilna, 8. Zagrebačka dionička tvornica papira, 9. Sklad. i otpremničko društvo Siod, 10. Prva hrvatska tvornica ulja d. d., 11. Vladimir Arko, veletgovina vina i zemaljskih proizvoda. — 3. Direkcija Beograd vse prosto. — 4. Direkcija Sarajevo vse prosto. — 5. Direkcija Subotica: na progah Apatin-Sonta in Velika Kikinda-Nakovo je ustavljen ves promet. 6. Italija: Zaradi carinskih zaostankov je prepovedano sprejemanje onega tovora, ki naj se ocarini v Ljubljani. — Avstrija in tranzit: Ves promet je prost, razun za Passau in progo St. Michael-Selzthal (izvzemši od države zabranjen izvoz pšenice, ječmena, ovs, rži, koruze, žitnega zdroba, moke, sena in slame). Promet preko Prevalj, Laboda in Radkersburga je še ukinjen. Promet do Radkersburga je vedno prost,

akoludi je sicer promet v Avstrijo zaprt. Prepovedano pa je sprejemanje tovora za spedijske tvrdke Blum & Popper, Artur, Wolfmann & Co, Aug. Dvorak itd. v postaji Špilje, Leibnitz, Ehrenhausen, Lebring, Wildon, Werndorf, Kalsdorf in Puntigam. Rekepedicije v teh postajah so nemogoče in zabranjene. Za Passau loco in Trst ter progo St. Michael-Selzthal so dovoljena le živila, semenje, gnojila in režijsko blago. — Ogrska: Direktni promet med Jugoslavijo in Ogrsko je še ukinjen, preko Avstrije prost. — Poljska: ves promet za Poljsko je ukinjen. Tranzitni promet preko Jugoslavije je prost.

Uvoz v Jugoslavijo: Ukinjen je dotok tovora iz inozemstva za: a) carinsko postajo Ljubljana gl. kol.; b) carinsko postajo Maribor gl. kol., izvzemši tvrdko Balkan, Počivalnik Maribor-Tezno, splošna stavbena družba in kovina; c) Zagreb juž. kol.; d) Zbirne robe za Zagreb državni kol. Zbirna in enostavna roba se sprejema samo, ako je naslovljena na jeden v točki 2. navedenih industrijskih tirov.

Avstro-jadranski tovorni promet. Vozarinske stavke za žito in krompir od Trsta na avstrijske postaje razglašajo Ur. list št. 37 z dne 12. aprila, stran 202.

Tarifa za prevoz dalmatinskega vina. Dalmatinska vina so se do sedaj odpošiljala, kakor druga vina, po posebni tarifi. Za vagon z 10.000 kg se je plačevalo od Gruža do Beograda 4890 dinarjev. Na prošnjo »Težačke sloge« v Dalmaciji pa je sedaj dovoljena taksa 3660 dinarjev za isto količino vina in isto progo, kar pomeni 25 odstotkov znižanja tarife.

Kmetijstvo.

Gojenje sladkorne pese. Ministrstvo za agrarno reformo je sklenilo, da bo prigodom ureditve agrarne reforme rezerviranih nekaj veleposestev, na katerih se bo gojila sladkorna repa.

Dobava, prodaja.

Nabava bencina, konzistentne masti in olja (zejtina). Monopolna uprava rabi 30 vagonov benzina spec. teže 725 do 730-15° C, 4000 kg konzistentne masti in 20.000 kg motornega olja za avtomobile. Ponudbe naj se vpošljejo upravi monopolov do 4. maja. Kavcija 10 odstotkov. Ponudbe morajo biti kolekovane s kolekom 10 dinarjev ter oddane v zapečateni kovrti.

Razno.

Povišanje neobdačenega eksistenčnega minimuma. Minister za finance Kumanudi je pristal na predlog demokratskega kluba tikajočega se povišanja eksistenčnega minimuma glede osebne dohodnine v Sloveniji in Dalmaciji ter ga zvišal od 4800 K na 10.000 K. S tem je doseženo znatno olajšanje. Zlasti pride v dobro malim obrtnikom in kmetovalcem. Demokratski klub je predlagal zvišanje minimuma na 12.000 K.

O točenju in prodaji alkoholnih pijač. Naredbi celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 19. aprila 1920, št. 180 Ur. l., in z dne 5. maja 1920, št. 198 Ur. l., o točenju in prodajanju alkoholnih pijač v Sloveniji sta razveljavljeni.

Priglasitev terjatev Intendanci za Slovenijo v likvidaciji. V smislu odloka deželne vlade za Slovenijo št. 5629 z dne 1. aprila 1921 pozivljajo se vsi, ki imajo še kako terjatev do vojaške intendance za Slovenijo za vojaške dobave, najemnine itd. za čas od preobrata do vključno 31. avgusta 1919, da prijavijo te terjatve Vojaški intendanci za Slovenijo v likvidaciji v Ljubljani najkasneje do 31. maja 1921. — Na prijave po navedenem roku se radi zaključka likvidacije ne bo več oziralo. — Odškodnine glede zaplenjene prtljage itd. oficirjev ne pridejo tu v poštev, ker zadeva še ni končno rešena.

Tržna poročila.

Trg.

Ljubljana. Mesarji so začeli zopet kupovati živino. Razni protesti, katere so vložile nekatere organizacije pri predsedništvu deželne vlade za Slovenijo ogrožajo mesarje, da izgube koncesijo, če ne bodo odnehali z visokimi zahtevami. Tako je upati, da se bodo cene znižale, čemur bo pripomogla tudi pre-

poved izvoza živine in mesa. Organizacije zahtevajo, da stopijo v veljavo cene, ki so veljale 1. januarja. Jajca, katerih je sedaj dovolj, stanejo do 2 K komad.

Živina.

Ljubljana. Voli, slabi 19—21 do- bri za klanje 22—24, živa teža po kg. Svinjsko meso l. 38 K. ll. 34 K. Slanina K 46. telečje meso l. K. 26, ll. 24 K.

Maribor. Plem. svinje kg žive teže K 28—30, polpitane K 31—32.

Sejmi v Mariboru. Na sejmi, ki se je vršil dne 12. t. m. je bilo prignanih 114 volov, 5 bikov, 202 kravi, 8 telet, 19 konj. Cene za kg žive teže so bile sledeče: debeli voli 17 do 20, polpitani 12 do 17, plemenski 12 do 16.50, biki za klanje 13 do 18.50, klavne krave 13 do 15, plemenske 11 do 14, molzne 12 do 14, breje 13 do 15, mlada živina 14 do 16, teleta 16 do 17.

Poljski pridelki.

Vinkovci, 14./4. Radi prepovedi izvoza se je zmanjšal dovoz, kar je vzrok neznatnega trgovskega prometa. Koruza se kupuje za domačo potrebo po K 410—115. Povpraševanje po pšenici se je povečalo. Ker je lokalni dovoz slab, se ponajveč prodaja srbska pšenica, ki je po kakovosti slabša. Plačuje se po K 980 do 1000. Ta pšenica ima 8—10 odstotkov primesi. Mlini kupujejo tudi to pšenico, ker je povpraševanje po moki veliko. Ker se pričakuje slaba letina in ker je poraba ovs velika, se dviga cena temu predmetu. Oves se plačuje po K 380 do 390.

Cement.

Nemčija. Cene za cement so poskočile za 90 mark po 10.000 kg.

Borza.

16. aprila.

Zagreb. Valutne in efektivne borze zaradi sobote ni bilo. Blagovna borza je bila jako slaba, ker je bilo malo ponudb. Cene so vecinoma stabilne, trgovci in kupci rezervirani. Pričakuje se, da bo zaradi obilnega dežja zabrana izvoza žitnih pridelkov in moke kmalu preklicana in da bodo cene padle, ker se bodo morale naše cene prilagoditi pariteti na zunanem tržišču.

Beograd, valute: franki 250.50 do 251, dolarji 35—35.90, lire 164—165, le- ji 53—54, marke 56.50—57, levi 42.50 do 43, napoleonidori 118—118.50. Devi- ze: London 139.25—139.75, Pariz 253 do 254, Newyork 35.25, Zeneva 615—619, Solun 252—255, Milan 168—172, Berlin 55.25—57, Dunaj 5.25—5.70.

Praga, devize: Berlin 115.75 do 117.25, Zürich 1253.15—1256.50, Milan 341—343, Pariz 517—520, London 284 do 286, Newyork 71—72, Beograd 200 do 202, Bukarešta 113.75—115.25, So- fija 86.50—87.50, Dunaj 10.90—11.90, Varšava 8.45—9.45, Zagreb 50—51, Bu- dimpešta 25.75—26.75. Valute: marke 115.75—117.25, švicarski franki 1248.50 do 1251.50, lire 338—340, francoski franki 514—517, funti 282—284, dolarji 70—71, dinarji 191—193, leji 113.75 do 115.25, levi 82.75—83.75, avstrijske krone 10.90—11.90, poljske marke 8.45 do 9.45.

Zürich, devize: Berlin 9.275, New- york 578, London 2270, Pariz 41.20, Varšava 0.72, Milan 27, Praga 8.05, Bu- dimpešta 2.08, Zagreb 4.12, Bukarešta 9.20, Dunaj 1.70, avstrijske krone 0.98.

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernova ulica 9.

Največja založba izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. Blago za obleke in plašče.

Konfekcija za dame.

Večja množina prvovrstnih amerikaških

moških čevljev

velikost 39—44

Chevroix in Box, z najboljšimi podplati se v množinah od 100 parov naprej ceno proda. — Dobava takoj. — Vpraša se pri upravnistvu lista.

Fr. Brumat

Ljubljana

Mestni trg št. 25, l. na tr.

Manufaktura in tkanine.

!!! Konkurenčne cene. !!!

118 52—16

Prva jugoslovanska tovarna tehtnic

Ivan Rebek, Celje

dobavitelj državne in južne železnice v Jugoslaviji, se priporoča za mnogobrojna naročila. Cene zmerne, postrežba točna.

Firnež

dvakrat kuhan, najb. kakovosti in mrzlo prešano laneno olje

po dnevnih, jako zmernih cenah nudi

Zadruga olja in firneža

reg. z. z. o. z.

Medvode, Slovenija.

Ivan Jelačin

Ljubljana.

Veletgovina s špicerijskim in kolonijalnim blagom.

Točna in solidna postrežba.

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 140, 48—4

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Tacen pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Cinkovo pločevino

in cinkov prah

po znižani ceni nudi

Državna cinkarna, Celje

Proda se večja množina priznana dobrega kamniškega mizarskega kleja

Ponudbe z vzorci daje tvrdka

Ant. Stergar, Kamnik.

Na debelo:
 Káva
 čaj, kakao,
 sardine, olje, vinski
 kis, bobinski in trapistov-
 ski sir, salami, šunka in sla-
 nina, ljetomersko stekle-
 nično vino letnik 1917,
 Rogaska
 Slatina.

T. MENCINGER
 Ljubljana, Resljeva cesta 3.

Najceneje in dobro kupite
bencin
petrolej
strojno olje
tovot-mast
karbolneje
kolomaz

pri **Dravogradski rafineriji mineralnega olja**
MARIBOR.

Društvo lesnih trgovcev
dravske doline

„SEVER“

v **Mariboru**
 Aleksandrova cesta šte. 45
 kupuje in prodaja
rezani in tesani les
 v vsaki množini po dnevnih
 cenah. 23, 52-30

Ant. Krisper
Coloniale
Ljubljana.

55, 52-31

PNEUMATIKA
 za kolesa in automobile
 EN GROS - EN DETAIL.

Najceneje.

J. Gorec, Ljubljana
 Gosposvetska cesta št. 14.

Jadranska montanska
družba, d. z. o. z. Ljubljana
 Zvonarska ulica 5 (S).
 Telefon 9. - Brzjavni „Montana“
 Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:
 Vse vrste
 kovin, rudnin
 in kemikalij ter vse
 industrijske izdelke, spa-
 dajoče v rudarsko, fužinarsko in
 kemijsko stroko.

Medić, Rakovec & Zankl, prej:
 A. Zankl
 sinovi.
Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.
 Brzjavni: Meraki, Ljubljana. Telefon: 64.

<p>English varnishes: Angleški laki: COPAL VARNISH. Kopalov lak za znotraj. FINE COPAL VARNISH. Fini kopalov lak za znotraj. SUPERFINE COPAL BODY VARNISH. Lak za kožije, najfin. FINE COPAL CAR- RIAGE BODY VARNISH. Lak za kožije, fini. PALE FLATTING VARNISH SPRF. Brusilni fini prep. lak. PALE FLATTING VARNISH UNIVERSALE Brusilni prepar. lak. EXTERIOR COPAL VARNISH FINE. Fini zračni lak. EXTERIOR COPAL VARNISH SPRF. Najfinejši zračni rap. lak PALE SICCATIVE FLUID Sikatif, svetel. DARK SICCATIVE FLUID. Sikatif, temen. SPRF. WELLRIGHT VARNISH. Lak za kožije stalke, najfinejši.</p>	<p>Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in olj- nate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolneje, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikar- ski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.</p> <p>„MERA KL“. Lak za pode. „MERA KL“. Linoleum lak za pode. „MERA KL“. Emajlni lak. „MERA KL“. Brunoline.</p>	<p>English varnishes: Angleški laki: JAPAN BLACK VARNISH. Lak za gvozdje, japan. FINE JAPAN BLACK VARNISH. Fini črni japonski lak. QUECK BLACK VARNISH Japon. lak s sikativom. ISOLATING BLACK VARNISH. Izolirni lak. LIQUID DRIERS PALE Terebina svetla. LIQUID DRIERS DEEP. Terebina temna. DAMAR VARNISH. Damarov lak. ENAMEL VARNISH WHITE Emajl beli. ENAMEL VARNISH BLUE, RED, GREEN. Emajl moder, rdeč, zelen. FINE ENAMEL VARNISH WHITE. Emajl beli, izredno fini.</p>
--	---	--

A. & E. SKABERNE
 Ljubljana, Mestni trg 10

Veletrgovina z manufakturno in pleteninami

Priporoča
SVOJO VELIKO ZALOGO
ŽENSKIH, MOŠKIH
IN OTROČJIH NOGAVIC.

K bližajoči se seziji različne **FLORASTE NOGAVICE**, dalje večje
 partije otročjih **PATENT NOGAVIC** v črni, rujavi in beli barvi.
 Pismena naročila se odpošiljajo z obratno pošto.

Emailni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

I. C. MAYER
 LJUBLJANA

MANUFAKTURA

62,10-10

EN GROS EN DETAIL

Underwood
 najboljši ameriški pisalni stroj
 sedanjosti

Opalograph
 razmnoževalni aparat,
 razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neizrazljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo. 15, 20-20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
 Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

